

Jaarverslag 2018

Stichting VPSG
Advies en ondersteuning
bij vragen rond
seksueel geweld,
godsdienst en zingeving

Nieuwe Groenmarkt 8
2011 TW Haarlem
023-5328222
info@vpsg.nl
www.vpsg.nl

Inhoud

Column	3
Voorwoord	5
1. Missie en visie	6
2. Levensbeschouwelijke counseling	7
Groepsaanbod	11
1. Kom op verhaaldagen	11
2. Bewegingsgroep	12
3. (on)breekbaar	12
3. Kennis: deskundigheidsbevordering, social media, viering en voorlichting	16
1. Studiedagen	16
2. Traditie en seksualiteit	19
3. Ouderenproject	21
4. Orange the World	21
5. Nieuwsbrief, facebook en blog	22
6. Vieringen	23
4. Bestuur, medewerkers en organisatie	25
5. Financiën	29
Resultaten 2018, begroting 2019 en balans	29
Toelichting op de financiën	31

Column

Toen ik eind 2018 mijn sollicitatie naar de VPSG verstuurd had, viel me meteen op hoe zorgvuldig en duidelijk de communicatie hierover was. Ik wist meteen waar ik aan toe was en voelde me welkom. Ik ben heel blij dat ik nu als counselor zelf onderdeel uit mag maken van de VPSG. Want deze soort communicatie, die betrouwbaar is, hebben wij zo nodig; dat geldt voor mensen die seksueel geweld hebben beleefd, zeker in het kwadraat.

Want wat ontstaat er toch een spinnenweb van leugens, angst en ontkenning om je heen. Zo dicht dat je er zelf niet meer doorheen komt en anderen er ook geen grip op kunnen krijgen. Dit werd ons heel duidelijk toen we samen naar de documentaire 'Leaving Neverland' keken. Zo herkenbaar was voor ons het verhaal van de twee mannen die vertelden hoe ze stap voor stap steeds dichterbij de grote ster Michael Jackson kwamen, maar hoe vervolgens grenzen werden overschreden zonder dat het voor de slachtoffers en hun families duidelijk was, hoe ze steeds meer verstrikt raakten in het geheim dat niet verteld mocht worden en niet geloofd zou worden. Zo ver kwamen ze in dit spinnenweb terecht dat ze getuigden dat het allemaal niet waar was. En dat is wat iedereen het liefst wil horen. Dat merken we aan de worsteling en de reacties in de pers. Hoe om te gaan met een held die ineens een pedofiel blijkt te zijn? Deze vraag komt nu op grote schaal op tafel, maar is natuurlijk ook aan de orde bij iedere andere misbruiker. Hoe vaak gebeurt het niet dat slachtoffers niet geloofd worden, want ja, de dader is toch naar buiten toe zo aardig, zo geliefd, zo'n voorbeeld voor iedereen. En wat is er een moed voor nodig om dan toch wel je verhaal te vertellen als slachtoffer. Om in te gaan tegen de mening van de mensen om je heen, die je je in de loop van de tijd ergens ook zelf hebt toegeëigend. Wat is er een moed voor nodig om te blijven volhouden en in jezelf en je eigen verhaal te geloven. De moed van het slachtoffer is de ene kant. De andere kant is dat er iemand luistert naar het verhaal. Iemand die je gelooft, die betrouwbaar

is, die je steunt. Zo'n luisterend oor willen wij zijn bij de VPSG. Iedereen is welkom met zijn en haar verhaal. En ik gun iedereen dat zij of hij zo steun krijgt, om langzaam uit het spinnenweb van angst en leugens te ontsnappen, wetend en voelend dat er betrouwbaarheid is. Dan ontstaat er hoop dat het mogelijk is om de weg van je eigen leven te mogen gaan.

Mirjam Visser-Fuchs

Voorwoord

Snoeien doet bloeien.

Als je een tuin of balkon hebt weet je dat je af en toe door het jaar heen je planten, bomen of struiken moet snoeien. Immers snoei betekent groei. Die groei is zo krachtig na het snoeien, dat bij ons in de tuin de stronk die over was gebleven, na een paar maanden weer trots zijn eerste takjes toonde.

Natuurlijk doet het snoeien pijn, afscheid nemen van oude trouwe 'takken' die zolang deel uitmaakten van de boom. Goed is het dan te weten én te merken dat je door snoei nieuwe groei en bloei kunt krijgen. Het geeft de plant een impuls zijn kracht en sappen te verzamelen voor nieuwe aanwas. En dan kan het zijn dat een boom opeens verrassend vol gaat bloeien en daarna mooie vruchten draagt.

Dit beeld kwam bij me op bij het verslag van de VPSG over 2018. Enerzijds beschrijft het de doorgaande kracht van de dertigjarige stronk, anderzijds nieuwe bloesem en vruchten aan de jonge takken. Wat zijn we blij dat beide krachten zo goed samen werkten om onze missie te laten groeien en bloeien.

De Soefidichter Rumi zegt hierover: *When you do things from the soul, you feel a river moving in you, a joy.* ('Wanneer je dingen doet vanuit je ziel, voel je vanbinnen een rivier bewegen, een vreugde.')
Over de vruchten van dat bezielde werk leest u hier.

Fieke Klaver
voorzitter

1. Missie en visie

Missie: De stichting VPSG is een kenniscentrum op het gebied van seksueel geweld in relatie tot zingeving en godsdienst. De VPSG is als oecumenische stichting gespecialiseerd in het leggen van verbanden tussen seksueel geweldtrauma's en godsdienst- of zingevingtrauma's. De VPSG is er voor alle vrouwen en mannen die hulp nodig hebben bij de verwerking van seksueel geweld, persoonlijk of indirect ervaren. Het oecumenische karakter biedt uitdrukkelijk openheid naar een breed spectrum van cliënten, binnen of buiten de kerken. Naast begeleiding van cliënten biedt de VPSG voorlichting, scholing, training en ondersteuning aan professionals en vrijwilligerskader. Het werkterrein van de VPSG beslaat in principe de provincie Noord-Holland, maar er melden zich ook steeds meer mensen uit andere delen van het land.

Visie: Seksueel misbruik is onrecht.

Ieder mens heeft recht op ruimte om te leven, vrij kunnen bewegen tussen herinnering en toekomst is daarbij een voorwaarde. Ervaringen van seksueel geweld belemmeren vaak de nodige bewegingsmogelijkheden. Wij horen vrouwen en mannen met die ervaringen 'tot spreken'. We luisteren zo naar hen, dat ze hun gevoelens kunnen ordenen, en hun eigenwaarde en veerkracht terugvinden. In de ontstane ruimte kan vertrouwen groeien in zichzelf, anderen en de Ander. De VPSG zoekt samenwerking om te bereiken dat er niet langer slachtoffers van seksueel misbruik vallen.

Doelstelling/strategie:

De VPSG biedt pastorale en levensbeschouwelijke counseling in verschillende vormen aan; één op één gesprekken in een spreekkamer, per telefoon of email en in groepen. De VPSG verspreidt haar kennis en expertise via voorlichting, scholing, ondersteuning en training.

2. Levensbeschouwelijke counseling

Al sinds jaar en dag luidt het motto van de VPSG 'seksueel geweld: praat erover'. Dit is nog altijd essentieel en actueel. Kenmerkend voor seksueel misbruik is dat slachtoffers op wat voor manier ook duidelijk wordt gemaakt dat zij moeten zwijgen. En zwijgen doen zij. Niet even, maar jarenlang: gemiddeld duurt het 16 jaar voordat vrouwen gaan spreken over hun misbruikverleden. Mannen doen er nog langer over (zie: www.movisie.nl/artikel/hulpverlener-ga-gesprek-over-seksueel-geweld). Maar laat nu net dat zwijgen grote problemen met zich meebrengen. In het schaduw domein van geheimen kan schaamte en schuld gaan woekeren, kan het misbruik voortduren en blijft de dader met zijn misdaden uit beeld.

Zwijgen ondermijnt bovendien de eigenwaarde, want zolang de misstand niet aan het licht komt, kun je niet zien dat het misbruik kronkels in je gedachten heeft gebracht die niet kloppen, die niet *waar* zijn. Zo gaan veel mensen gebukt onder de overtuiging dat zij zelf schuld dragen aan het misbruik, of zij schamen zich te erg voor de dingen die zijn voorgevallen. Het kan bevrijdend en empowerend zijn om uit te spreken wat de dader tegen jou zei. Van de hand van Iva Bicanic - oprichtster van de centra voor seksueel geweld - verscheen in 2018 een artikel onder de titel 'Als je het vertelt dan...'. Het is schokkend om te lezen wat slachtoffers is aangepaat. Voorbeelden zijn: 'Als je het zegt dan vertel ik iedereen hoe vies jij bent.' Of 'Als je het zegt dan komen we allebei in de gevangenis.' Bicanic' artikel deed ons bij de VPSG denken aan het project '*unbreakable*' waarbij slachtoffers gingen staan met voor zich een bord met de uitspraken van de pleger. Het is krachtig om het uit te spreken: dit werd *tegen* mij gezegd - om vervolgens diep te begrijpen: maar dit gaat niet *over* mij. Dit gaat over de dader.

Omdat wij geloven dat het heil brengt om verhalen aan het licht te brengen, nodigen we bij de VPSG uit tot spreken. Dat doen wij vooral door te

luisteren. Luisteren beschouwen wij als een kunst en een kunde. Een kunst omdat het verhaal van de persoon tegenover ons langzaam maar zeker hernieuwde betekenis krijgt. Soms is het helpend om te zoeken naar andere, subtielere talen waarin mensen zich kunnen uitdrukken: een metafoor, een tekening, een klein ritueel. Luisteren is ook een kunde omdat het veel professioneel bewustzijn en oefening vergt om onze 'reparatiereflex' te bedwingen en de ander te volgen in haar of zijn eigen tempo. Juist omdat trauma een situatie is van controleverlies, laten wij de regie bij de verteller. Alles wat er leeft in iemand is welkom.

Vaak gaat het in gesprekken om grote thema's zoals geloofskwesties, maar heel vaak gaat het ook over alledaagse, praktische worstelingen - die wel degelijk samenhangen met het misbruikverleden. Denk hier bijvoorbeeld aan de vraag: hoe ga ik om met mijn familie die wil dat ik mijn mond houd over het misbruik? Of: mijn dochter wil steeds dat ik op mijn kleinkind kom passen. Hoe leg ik uit dat het teveel is voor mij? Mag ik mijn grenzen eigenlijk wel aangeven?

Wij volgen de ontwikkelingen in de traumabehandeling op de voet en zien dat er steeds meer mensen baat hebben bij bijvoorbeeld EMDR (een therapiebehandeling om - herinneringen aan - nare ervaringen te verwerken). Vaak volgen mensen een dubbelspoor en komen ze naast hun therapie ook bij ons en meestal hangt dat samen met onze levensbeschouwelijke insteek en de ruimte die wij bieden aan vragen rondom religie, spiritualiteit en zingeving. Zij zoeken hulp bij een counselor die hun geloofstaal verstaat en die ruimte maakt voor geloofskwesties die binnen reguliere hulpverlening niet altijd worden verstaan. Denk hierbij aan de worsteling van iemand die wil scheiden, terwijl dat binnen haar geloofsgemeenschap taboe is.

De deur staat open voor face to face contacten, maar steeds meer mensen vinden het fijn om telefonisch contact te hebben of per e-mail. Dat is begrijpelijk, want mensen vanuit het hele land weten ons te vinden. Voor sommigen is het eenvoudigweg niet mogelijk om te komen, omdat

zij niet mobiel zijn of doordat psychische problemen een beletsel zijn om de reis te maken. Een enkele keer komen wij mensen dan tegemoet, door hen te ontmoeten in hun woonplaats of in het midden van het land.

PASTORALE GESPREKKEN IN KAART GEBRACHT

Jaar	in H'lem of elders	Per telefoon of e-mail	Totaal	Aantal personen, regelmatig contact	Vrouw/ Man	Incidentele contacten (1-3 keer) Aantal personen
2018	248	544	792	31	28/3	22
2017	156	544	700	54	52/2	14
2016	150	540	690	50	48/2	13
2015	217	386	603	44	44/0	31
2014	162	350	512	37	37/0	21
2013	204	345	549	43	43/0	52
2012	184	310	494	33	30/3	46
2011	188	311	499	37	36/1	40
2010	168	237	405	39	35/4	37
2009	244	238	482	38	36/2	6

Het aantal gesprekken in de spreekkamer is dit jaar toegenomen, er waren ook een aantal nieuwe contacten en dan is het contact de eerste tijd ook wat vaker. Het aantal mensen met wie we gesprekken voeren is door de wisseling in pastorale counselors wat gedaald. Een aantal mensen nam afscheid en het duurt altijd weer een tijdje voordat de nieuwe counselor dan een volle agenda heeft.

Ook hebben we veel inhoudelijke contacten met deelnemers aan het groepsaanbod (zie hieronder); voor of na de bijeenkomst. Deze contacten zijn niet meegeteld in de cijfers hierboven.

Met een klein aantal mannen hebben we ook een langdurig begeleidingstraject.

Leeftijd	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
< 35	2	5	5	5	2	4	4	4	5	4
35-45	4	12	10	8	2	5	3	5	3	10
45-55	1	10	13	11	10	11	9	10	10	11
55-65	18	18	12	10	10	9	10	13	16	10
65-75	5	7	9	9	10	5	5	3	3	2
> 75	1	2	1		3	4	2	2	2	1
Totaal	31	54	50	44	37	43	33	37	39	38

Afgelopen jaren hebben we afscheid genomen van een grote groep vrouwen uit de leeftijdsgroep 35–65 jaar. Voor hen is het fijn dat zij met onze hulp weer zelfstandig stappen kunnen zetten in hun leven.

Religieuze achtergrond	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
RKK	5	8	9	13	12	10	7	8	14	14
PKN	16	16	11	17	16	15	12	11	15	10
Oud-/Vrijgemaakt Christ. Geref.		4	7	2		2	-	1	2	3
Evangelisch	4	5	6							
Niet(meer) kerkelijk gebonden		11	8	3	3	9	6	5	6	4
Overig	6	10	9	9	6	7	8	12	2	7

In het overzicht staan de traditionele kerken en de evangelische gemeenschappen als verzamelgroep aangegeven. De meeste cliënten van de VPSG behoren tot een van die geloofsgemeenschappen.

De groep ‘overigen’ bestaat uit een breed en gevarieerd palet: zij behoren tot de Jehova’s getuigen, Christengemeente, Sai Baba, Anglicaanse Kerk, Evangelische Broedergemeente en Remonstrantse Broederschap.

Groepsaanbod

Voor lotgenoten die in hun verwerkingsproces door de eerste fase heen zijn en zoeken naar verdieping in hun eigen proces of die op zoek zijn naar een andere vorm dan het één op één gesprek, bieden wij drie verschillende groepsactiviteiten: Kom op verhaaldagen, een bewegingsgroep en het project *(on)breekbaar*.

2.1. Kom op verhaaldagen

De Kom op verhaaldagen zijn een open groepsaanbod, waarbij steeds een ander thema centraal staat. In 2018 organiseerden wij vier keer een dag. De thema's waren 'mijn eigen sprookje', grensbewustzijn, 'verbeelden van kracht' en 'seksualiteit'. Tijdens deze dagen verkennen wij deze thema's aan de hand van diverse werkvormen. We doen schrijf oefeningen, lichaamsgerichte oefeningen, we voeren een groepsgesprek, we tekenen, wandelen, mediteren en reflecteren met elkaar.

We richten ons op deze dagen expliciet op spiritualiteit en zingeving; op wat je voedt en grond geeft, op herbronning. Natuurlijk gaat het over lastige kwesties, maar we proberen ons op deze dagen ook te richten op dat wat licht brengt en hoop geeft. Het werken met metaforen, met gedichten en verhalen en met muziek brengt mensen in verbinding met de kracht en inspiratie in zichzelf.

In totaal is er nu een groep van 23 geïnteresseerde vrouwen. Een aantal vrouwen is al bekend bij ons, anderen zijn nieuw en komen specifiek op het thema of de werkvorm af. Een aantal van de vrouwen komt steeds terug, voor hen is de groep een tijdelijke gemeenschap waaraan ze kunnen groeien. Anderen stromen incidenteel in en gaan dan weer verder. Juist deze vermenging levert mooie momenten op en maakt het soms ook uitdagend spannend.

Naast de voorbereiding en uitvoering van de dagen vragen de contacten (per e-mail en telefonisch) met deelnemers voor en na de dagen veel tijd. In die zin past het groepswork volledig onder onze opvatting van pastorale counseling.

2.2. Bewegingsgroep: trauma sensitieve yoga

Onder begeleiding van yogadocente Kitty Steenvoort nemen acht vrouwen om de veertien dagen deel aan onze bewegingsgroep trauma sensitieve yoga. Dit aanbod bestaat sinds 2012. Deze vorm van yoga kan helpen om te leren hoe je veiligheid in jezelf kunt vinden. Iedere les laat Kitty de deelnemers ervaren dat er via de weg van je lichaam veiligheid te winnen is. Het lichaam biedt namelijk ankers. Het contact met de vaste grond onder je voeten, met de zitting en de rugleuning van een stoel is een eerste anker. Er schuilt een uitnodiging in om te ontspannen en je te laten dragen.

Het tweede, nog belangrijker anker is je ademhaling, die er altijd is en die altijd in het hier en nu plaatsvindt. Via bewuste bewegingen op het ritme van de in- en uitademing, kan kalmte gevonden worden. Doordat Kitty zich in haar oefeningen steeds beroept op de veilige ankers naar het hier en nu is er tijdens de yogales gelegenheid om je lichaam heel langzaam en in hele kleine stapjes, weer als een veilig thuis te ervaren. Er is steeds meer wetenschappelijk onderzoek dat de positieve effecten van yoga bij trauma's inzichtelijk maakt (zie het boek *Traumasporen* door Van der Kolk uit 2016).

De vrouwen in de groep ervaren de yoga als een belangrijke bron van ontspanning. Aansluitend op de les is er het aanbod van een 'nazit' met een kopje thee en uitwisseling. Ook kunnen de counselors op een later moment een gesprek aangaan om opgedane inzichten verder uit te diepen.

2.3. (on)breekbaar

De VPSG heeft aan de wieg gestaan van project *(on)breekbaar*, de kunst van kwetsbaarheid en kracht. Vanaf 2013 is het project gegroeid en het ontwikkelt zich nog steeds (zie www.onbreekbaar.com). Project *(on)breekbaar* wil met het inzetten van kunst en beeldend werk de vele kanten van kwetsbaarheid ontdekken en de eigen kracht ontwikkelen.

In januari 2018 was het project 'Kistje op reis' halverwege. In de zomer van 2017 ging een kunstkistje mee met de eerste gastvrouw. Het kistje ging over de kwetsbaarheid en kracht van misbruik en de heling daarvan en werd gemaakt door Janine Klungel, ervaringsdeskundige en beeldend creatief therapeut. Het kistje ging van maand tot maand naar een andere gastvrouw. Elke week was er een vraag van begeleidsters Jeannette Claessen ((on)breekbaar) en Gezien van der Leest (VPSG) en ook kon tussendoor gemaild en gebeld worden. Zo'n kistje in je huis maakt heel wat los: waar moet 'ie staan, wat vinden huisgenoten, bezoekers, familie ervan, wat doet het met mijn eigen verhaal en geschiedenis? Regelmatig verscheen er een nieuwsbrief, waarin persoonlijke verhalen, gedichten en beeldend werk gedeeld werden. Met het kistje reist een dagboek mee en ook hebben deelnemers een eigen schriftje waarin ze over hun ervaringen kunnen schrijven.

In januari 2018 werd een terugkomdag gehouden om ervaringen te delen met het gastvrouwschap. Niet elke gastvrouw wilde nog een keer een maand het kistje in huis hebben, anderen juist wel om het proces nog een keer op een dieper niveau aan te gaan. Een deelnemer koos vanwege persoonlijke omstandigheden te stoppen. Alle gastvrouwen kregen een postpakketje in de brievenbus waarmee ze een klein eigen kistje konden maken.

Op de slotbijeenkomst in de zomer werd het hele proces besproken, de kleine kistjes besproken en geshowd en het project afgesloten. Alle deelnemers haalden er hun eigen 'winst' uit, stappen die ze gezet hadden, gesprekken die ze gevoerd hadden, zaken die ze opgeruimd hadden. Ook de begeleidsters ervoeren het als een intensieve maar ook zeer inspirerende tijd. Er werd besloten niet direct een nieuw reeks op te zetten. Maar het hele project is zeker voor herhaling vatbaar. Het project 'Kistje op Reis' werd financieel mogelijk gemaakt door een solidariteitsbijdrage van de gezamenlijke religieuzen in Nederland via KNR – Projecten in Nederland (PIN).

De tweede activiteit in het kader van *(on)breekbaar* is de Driedaagse. In december 2018 werd het programma voor de derde keer gehouden. Deze activiteit is ontwikkeld voor de doelgroep van de VPSG, in dit geval vrouwen die te maken hebben gehad met seksueel misbruik in hun leven. De Driedaagse wordt georganiseerd in een samenwerking van begeleiders van JeBesteBest, *(on)breekbaar* en VPSG en vond plaats in Conferentiecentrum De Glind. Het programma kent een zorgvuldige opbouw met veel beeldende oefeningen, individuele begeleidingsmogelijkheid, individuele keuzevrijheid om aan te pakken wat zich aandient en veel aandacht voor veiligheid. Thema voor deze keer was ‘(vast)houden en (los)laten’. In de Driedaagse komen de deelnemers uiteindelijk tot het kleur, vorm en inhoud geven aan hun eigen houten kistje. Elk kistje draagt zo een heel eigen verhaal van kwetsbaarheid en kracht en verhaalt van het eigen proces om dit zichtbaar te maken. Aan het eind van het programma worden de ervaringen en het kistje met elkaar gedeeld; een ervaring van ‘empowerment’.

De Driedaagse werd financieel gesteund door Stichting Steunfonds BSK. Vanaf het begin was het duidelijk dat we drie keer een driedaagse zouden doen. Zo’n lang weekend met overnachting vraagt echter ook veel van de deelnemers en begeleiders. Het thema en de werkwijze maken veel los maar ook het niet thuis zijn, in een vreemd bed slapen en functioneren in een groep. Daarnaast zijn de kosten door de totale verzorging hoog en soms een drempel om mee te doen. Dit laatste speelt vooral in de beleving van (mogelijke) deelnemers omdat tegemoetkoming in de kosten onderdeel was van de ondersteuning door Stichting Steunfonds BSK zodat iedereen in principe zonder bezwaar mee kon doen.

Omdat de ontwikkelde manier van werken zo waardevol is, ook gezien de positieve evaluaties van de deelnemers, hebben de begeleiders besloten om toch een vervolg op de driedaagse te maken, maar dan in vier losse dagen. Elke dag werkt op dezelfde manier met creatieve oefeningen rond een thema, uitwisseling en het maken van een werkstuk. Thema

voor 2019 is '(on)breekbaar met de seizoenen mee' en volgt de vier seizoenen thematisch. We zien in het beeldend werken veel mogelijkheden voor het verwerkingsproces en zijn blij dat we dit werk door kunnen ontwikkelen.

3. Kennis delen: deskundigheidsbevordering, social media, viering en voorlichting

De VPSG rekent het tot haar taak om vanuit ons unieke perspectief een bijdrage te leveren aan kennisdeling: wij vertegenwoordigen daarmee de stem van onze doelgroep. Het blijft altijd belangrijk om informatie te geven en te blijven praten over wat seksueel misbruik doet. We willen graag dat pastores in het bijzonder en kerken en geloofsgemeenschappen in het algemeen gevoelig zijn voor signalen van seksueel misbruik en aan mensen een veilige plek kunnen bieden. Kennis is daarbij essentieel.

De VPSG neemt deel aan studiedagen en initieert en organiseert deze. Wij zoeken graag samenwerking met universiteiten en ervaren dat dit steeds opnieuw leidt tot nieuwe inzichten: de theoretische kennis vanuit de universiteit wordt gevoed door onze praktijkkennis en andersom. Naast studiedagen te organiseren, publiceren wij artikelen en geven wij waar mogelijk voorlichting, bijvoorbeeld door zichtbaar te zijn bij projecten. Wij denken en werken mee aan kerkdiensten waarin aandacht wordt geschonken aan seksueel geweld. Tot slot werken wij momenteel hard aan onze zichtbaarheid op social media; we hebben niet meer alleen onze website, maar zijn ook voorzichtig aan actief op facebook, linkedIn en we onderhouden een blog.

In dit hoofdstuk lichten wij onze activiteiten rondom kennis delen toe.

3.1. Studiedagen

Ook dit jaar organiseerden wij twee studiemiddagen: in oktober in Groningen in samenwerking met de PThU (Protestantse Theologische Universiteit) over *de rol van godsbeelden na seksueel misbruik* en in november in Amsterdam in samenwerking met de PThU en de SMPR (Meldpunt seksueel misbruik in de kerk) over *vergeving na seksueel misbruik*.

Met de themamiddag over vergeving beoogden wij bij de deelnemers de gevoeligheid te vergroten voor de lastige aspecten die voor slachtoffers van seksueel misbruik aan vergeving kunnen kleven. Dat is belangrijk, omdat wij bij de VPSG in gesprekken met slachtoffers van seksueel misbruik geregeld merken dat wanneer zij vanuit hun omgeving druk ervaren om te vergeven en het niet lukt, dat nog een groter schuldgevoel teweeg brengt. Aan de andere kant maken we ook mee dat mensen tot vergeving komen en dan zijn we er getuige van hoe bevrijdend dat is, voor henzelf, voor de dader en voor de omgeving. Dat laatste kan aanleiding zijn om mensen te stimuleren om te vergeven, maar werkt dat wel? Of heeft dat te veel negatieve bijwerkingen en moeten we er daarom uiterst voorzichtig mee zijn?

Onze vragen vinden kennelijk weerklank. Veel pastores, hulpverleners en ervaringsdeskundigen wisten hun weg te vinden naar de studiedag: in totaal waren er 55 deelnemers. Lenny van den Brink van het Meldpunt Seksueel Misbruik in de Kerk (SMPR) was dagvoorzitter. Marie Hansen-Couturier presenteerde haar prikkelende masteronderzoek naar verschillende visies op vergeving en gaf daarmee een grondig theoretisch kader. Judith van der Werf en Marjoleine Vosselman gaven een inkijkje in de praktijk van de VPSG door aan de hand van casuïstiek de weerbarstigheid van de thematiek te tonen.

Voor sommige deelnemers was het verwarrend dat de workshops geen laatste antwoorden gaven, maar uit de vragen en reflecties van die deelnemers tijdens de afsluiting bleek een grotere gevoeligheid voor valkuilen, voor de terreur van 'vergevingsdruk' en voor de noodzaak om steeds weer af te stemmen op de behoeften van het slachtoffer.

Op 18 oktober 2018 organiseerden wij samen met de PThU in Groningen voor de tweede keer een studiemiddag over bovengenoemd thema. De eerste keer vond de studiemiddag plaats in Amsterdam naar aanleiding van het verschijnen van het proefschrift van Adriana W. Balk-van Rossum aan de VU over *De rol van godsbeelden in de levensverhalen van vrouwen*

met een incestervaring. Toen er ook in Groningen interesse bleek voor dit onderwerp, initieerde dr. Anne Claire-Mulder deze tweede bijeenkomst. Ook nu weer bleek er belangstelling voor de vermenging van een seksueel misbruik- en godsdiensttrauma: zo'n veertig deelnemers verkenden met elkaar hoe we heilzaam aanwezig kunnen zijn voor hen die gebukt gaan onder een godsbeeld dat hun lijden vergroot. De lezing van Adriana Balk gaf inzicht in de verwevenheid van seksueel misbruik en godsbeelden. In de workshops gingen de deelnemers op zoek naar manieren om godsbeelden bespreekbaar te maken. Zo oefenden mensen met zingevende gespreksvoering, verkende men de werking van het woord 'waardigheidsbekleedster' en ging men op zoek naar (gods)beelden die erkennen wat is, beelden die levenskracht symboliseren of een onverwachte opening bieden. Het was een leerzame dag.

Workshop 'Zingevende gespreksvoering' bij Stem in de Stad

In november 2018 verzorgden Lianne Cluistra en Marjoleine Vosselman bij oecumenisch diaconaal centrum Stem in de Stad een workshop 'Zingevende gespreksvoering' aan vrijwilligers. Het was een inspirerende avond waarbij er veel is uitgewisseld over de kunst van het 'laten', wat voor mensen die graag helpen oplossen soms een uitdaging is. We deden een oefening 'luisteren zonder vragen te stellen en zonder adviezen te geven'. Deze oefening vergrootte de ruimte voor de ander om zijn verhaal te mogen doen. Het levert de paradoxale ervaring op dat je soms meer betekent als je minder doet.

Judith van der Werf verleende haar medewerking aan het symposium 'Wijs en waarachtig' op 7 december in Haarlem, georganiseerd door het Doopgezind Seminarium van de V.U. Ze leidde een workshop over *'Traditie, toekomst en vergeving'*. Vanuit de traditie wordt vergeven vaak gezien als een religieuze plicht. Vergeving opent de toekomst weer. In de praktijk blijkt de weg van vergeven weerbarstiger. Kan vergeven altijd, bestaat er ook niet zoiets als onvergeeflijkheid?

Hoe recht te doen aan slachtoffers van geweld, aan de geschiedenis en tegelijk de toekomst open te houden? Gezien de #MeToodiscussie is deze vraag weer zeer actueel.

Na een meditatieve oefening bij een prent uit de Chassidische legenden van Hendrik Werkman genaamd 'het feest der vergeving', verkenden we onze eigen positie: waar ben ik - als het om vergeven gaat. We bogen ons over uitspraken van de Franse filosoof Catherine Chalié, te gast op het symposium, en van de Amerikaanse schrijver Elie Wiesel. Het droeg bij aan het probleembewustzijn, omdat mensen echt probeerden te luisteren en durfden vertellen waar ze geraakt werden.

Naast het meewerken aan studiedagen en symposia schrijven we ook artikelen vanuit onze ervaringen in de pastorale praktijk.

Judith van der Werf schreef in de serie *levensvragen* van de website PastoraatWijzer (met info voor ambtsdragers en vrijwilligers in het pastoraat) over de thema's schuld en vergeving.

Voor het nummer 'Broers en Zussen' van *Contextuele Berichten* (jrg.22, winter) schreef zij een artikel over siblingmisbruik: 'Het hoort erbij..!?'

Voor het nummer 'Spullen' (jrg.23, zomer) schreef zij een 'tweeluik over ontspullen'. Ontspullen is 'in' en ook nodig bij tijden, maar wat te doen met mijn dagboeken waarin mijn hele leven staat, ook dat misbruikverleden waarvan zelfs de kinderen niet weten? Kan ik ze zomaar wegdoen? Ik wil ze er niet mee opzadelen, maar dit ben ik toch?

3.2. Traditie en seksualiteit

De Ark in Amsterdam Noord bood in het voorjaar gastvrij onderdak aan een pilot voor een serie gesprekken rond traditie en seksualiteit/intimiteit voor vrouwen met verschillende levensbeschouwelijke achtergrond.

Het gaat hierbij om van elkaar te leren, bevestigd te worden, vooroordelen te verminderen en zelfbewuster te worden. Belangrijk daarbij is plezier met elkaar te hebben en te genieten van vertrouwen, terwijl je samen lekker eet.

De bijeenkomsten werden begeleid door Saniye Tezcan van stichting Kezban (voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld in allochtone kring, www.stichtingkezban.nl), Annego Hogebrink van Hagar-Sarah (dialogoog joodse-christelijke-moslimvrouwen, www.hagar-sarah.nl) en Fieke Klaver vanuit de VPSG. Trainees van Kezban fungeerden als gespreksleidster.

We startten met een kennismakingsbijeenkomst, na een brede werking in verschillende kringen. Wat betreft de samenstelling mikten we op diversiteit.

Vraag was in hoeverre (de) boodschappen uit ieders traditie/religie/cultuur invloed hebben op het leven als vrouw hier. En hoe de effecten zijn op de opvoeding van meisjes en jongens.

We kozen voor intimiteit als toespitsing van seksualiteit. Het gesprek ging volgens de Socratische methode en de spelregels van Hagar-Sarah. Voor de vervolgserie werden thema's geïnventariseerd.

De opkomst was 6 vrouwen, in leeftijd tussen 19-80: 4 moslima's, 2 christelijke, geen joodse vrouwen. Achtergrond: NL, Turks, Marokkaans, Eritrees. Deze groep kende elkaar al voor een groot deel en sommigen volgden een training als dialogoogleidster. Dat hielp waarschijnlijk mee aan de openheid. Er was belangstelling vanuit de gemeente Amsterdam en het project *Zinnig Noord*. - Optioneel werd daarna een vervolgserie van drie avonden aangeboden. Een daarvan ging door in een deels nieuwe samenstelling. Het thema *Bewegen tussen wat hoort/mag en wat kan* leverde boeiende gesprekken op. De avond daarna viel in de voorjaarsvakantie en werd geannuleerd. Voorzien was dat de *Pas op!*-kant van intimiteit en seksualiteit aan de orde zou komen. Of de pijnkant, waar je schade opgelopen hebt. #Me Too... In hoeverre dat thema meespeelde voor de afzeggingen weten we niet.

De werving blijft een lastig punt. Persoonlijke contacten zijn belangrijk. Zodra vrouwen om tafel zitten komen de gesprekken open en verrassend op gang. De rol van de VPSG is het bespreekbaar helpen maken van zowel de pijnkant als het stimuleren van bezinning op inspirerende bronnen en dragende krachten van de traditie. Met Kezban als drijvende kracht zoeken we naar een volgende plek in Amsterdam Oost.

Het platform voor de organisatie van een **seminar rond *Traditie, gender en seksualiteit*** kwam in 2018 verschillende malen bijeen. Het seminar is voorzien in maart 2019.

3.3. Ouderenproject: artikel

Sinds 2016 houdt de VPSG zich bezig met vraagstukken rondom ouderen en seksueel misbruik. In het najaar van 2017 heeft Marjoleine Vosselman een leerzaam werkbezoek afgelegd bij zorgcentrum Cordaan te Amsterdam waar zij heeft gesproken met geestelijk verzorger Sietske van der Hoek. Het verslag van dat werkbezoek is gepubliceerd in het juninummer van het Tijdschrift voor Geestelijke Verzorging (TGV) onder de titel *Net als toen - Sporen van trauma door seksueel geweld bij ouderen*. De vele praktijkvoorbeelden waarover Sietske kon vertellen maakten duidelijk dat gevoelens van schuld en schaamte vaak een leven lang mee gaan. Hoe kunnen verzorgenden en begeleiders van deze ouderen hier mee omgaan? Wat hebben zij daarvoor nodig? Wat gaat hen goed af en wat behoeft aandacht? Deze vragen blijven ons bezig houden. Wij zullen onze ambities rondom het ouderenproject moeten afstemmen op de tijd die beschikbaar is. In 2019 bespreken wij wat haalbaar is.

3.4. Orange the world

Met de vrouwenserviceclub Zonta werkten we mee aan de VN-actie 'Orange the world', een internationale actie op 25 november, de VN-dag

tegen geweld tegen vrouwen en meisjes. Om hiervoor aandacht te vragen werden veel publieke gebouwen in het oranje licht gezet. Op 25 november werd de Bavokerk op de Grote Markt in Haarlem in het licht gezet door de burgemeester van Haarlem, Jos Wienen. Met voorbijgangers werden gesprekken gevoerd over de problematiek van geweld tegen vrouwen. De VPSG hielp met voorbereiding en uitvoering.

3.5. Social media: nieuwsbrief, facebook & blog

Met de komst van medewerkster Lianne Cluistra werd het ook tijd om opnieuw te gaan kijken hoe we op een zinvolle manier informatie over een taboe-beladen thema kunnen geven.

Onze digitale nieuwsbrieven gaan naar professionals die geïnformeerd willen blijven over wat er speelt rond de problematiek. De nieuwsbrieven voorzien in informatie over recente gebeurtenissen of onderzoeken, activiteiten, methoden, teksten om zelf te gebruiken of aan anderen door te geven en nieuw verschenen boeken, films etc. over de problematiek. Er zijn ruim 100 abonnees.

In 2018 werd een nieuwsbrief verstuurd. Het is de bedoeling om in 2019 de nieuwsbrieven meer thematisch te gaan aanbieden.

Lianne maakte voor de VPSG een Twitter, LinkedIn en Facebookaccount aan zodat we op meer manieren kunnen communiceren. Het is een nieuwe weg voor de VPSG en we hopen in 2019 daar meer werk van te maken.

Blog

Sinds eind 2017 heeft de VPSG een blog: 'praaterover.vpsg.nl' (zie de link op onze website). Met dit blog dragen we ons steentje bij aan het bespreekbaar maken van seksueel misbruik en seksueel geweld, door te zoeken naar woorden en beelden die recht doen aan ervaringen van mensen die het is aangedaan.

Er zijn drie bloggers: Marjoleine Vosselman (VPSG-counselor), Janine Vink (VPSG-vrijwilliger) en 'Lottemijn' (ervaringsdeskundige). In 2018 ver-

schenen 10 blogs over allerlei thema's zoals: helende woede, vergeving, grenzen, taal en kerstmis.

We willen in 2019 onze activiteiten via social media stroomlijnen en meer vorm gaan geven.

3.6. Vieringen

Dit jaar werkte de VPSG mee aan twee vieringen, één bij de Keizersgrachtkerk in Amsterdam en één bij de Groenmarktkerk in Haarlem.

Keizersgrachtkerk

Begin 2018 werkten we samen met Ina Beemster, Gerhard Scholte en Robert Jan Nijland-Beltman van de Keizersgrachtkerk aan de voorbereiding van een viering over seksueel geweld. Deze viering vond plaats op 4 februari en droeg de titel: 'Zwijg erover?!'

Tijdens de viering stonden we stil bij het Bijbelverhaal van Tamar en Amnon (2 Samuel 13), een verhaal dat een inkijk geeft in hoe seksueel geweld ontstaat en wat het allemaal teweegbrengt in de levens van mensen. Gerhard Scholte vertaalde 2 Samuel 13 en hield de overdenking, waarin hij zeven kwetsuren aanwees.

De viering maakte duidelijk hoeveel impact seksueel geweld heeft en hoeveel zeggingskracht dit Bijbelverhaal heeft. Het verhaal eindigt met het bevel aan Tamar: 'Zwijg er over.' Dat bevel is voor veel slachtoffers van seksueel geweld herkenbaar. Voor de VPSG is al heel lang de leus: 'Seksueel geweld. Praat erover!'. De viering maakte duidelijk hoe belangrijk het is dat verhalen over seksueel geweld aan het licht worden gebracht.

Marjoleine Vosselman vertelde het verhaal 'Verstrikt' aan de kinderen en maakte er voor de leiding van de kindernevendienst vragen bij.

Groenmarktkerk

De VPSG heeft een goede band met haar buurkerk en de mensen van de Groenmarktparochie. Op 4 maart deden wij mee in een van de vieringen in de Veertigdagentijd rond het thema 'Lijden en helpen bij lijden'. Elke viering sprak iemand over Lijden en wat het doet met mensen. Gezien van der Leest sprak namens de VPSG over wat het lijden aan seksueel misbruik doet met mensen en hoe belangrijk het is om erover te kunnen praten. #MeToo speelde in die tijd volop. Maar ook hoe belangrijk het is om te luisteren. Elke viering werd een symbool neergelegd bij de Regenboog op het altaar. Gezien legde een Trooststeen neer met de woorden: "Je zou kunnen zeggen dat je verdriet en lijden als een zware last met je meesleept. Het kan een massief, hard, gevoelloos, onwrikbaar geheel worden. Deze steen is hard van binnen maar heeft een warm en zacht laagje van wol aan de buitenkant. Het voelt prettig aan. De inhoud is niet direct veranderd maar toch is het beter te dragen. Dat is wat troost doet en dat kunnen we ook voor elkaar betekenen. En wie weet kan de steen op een dag breken, uitgehold worden en in stukjes uiteenspatten. Het water zal stenen breken... Bij dit teken van hoop leg ik een symbool van troost en warmte in de hoop dat we die belofte samen waarmaken."

4. Bestuur, medewerkers en organisatie

Het bestuur bestond in 2018 uit de volgende leden:

Fieke Klaver, voorzitter

Marijke Beelen-Christophe, penningmeester en boekhouder

Willemien Ruygrok, personeelszaken en aanspreekpunt voor medewerkers

Ranfar Kouwijzer, lid

Helaas moesten we Ranfar Kouwijzer een deel van 2018 missen vanwege ziekte.

Het bestuur vergaderde in totaal zeven keer. Op de agenda stond de vervanging van Jeannette Deenik. De sollicitatieprocedure werd door Fieke Klaver, Willemien Ruygrok en Gezien van der Leest gevoerd. Er was veel respons op onze vacature en in overleg met het team viel de keuze op Lianne Cluistra die zich bezig gaat houden met (scholings) projecten, PR en sociale media.

Er is veel tijd en werk gaan zitten in het onderzoek naar de mogelijkheden voor een aanbod voor een dienstverband voor de counselors. Per ingang van 1 januari 2018 zijn alle medewerkers met een arbeidscontract in dienst.

Het beleidsplan 2018-2019 werd besproken en goedgekeurd.

De financiën zijn een terugkerend onderwerp op de agenda. Fondsen werven voor de VPSG vraagt veel tijd en aandacht. Dit jaar kregen we onverwacht een bedrag uit een erfenis. Dit maakte dat we minder zorgen hoefden te hebben over de exploitatie voor 2018. In de lijn van de bedoelingen van de geefster werden door team en bestuur een aantal projecten en bestedingen doorgedacht. Het doet ons goed om een keer wat 'extra' te kunnen doen.

Een zo'n besteding was de opdracht aan MEO, een sociaal bedrijf dat jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt helpt, om advies te geven over optimalisering van onze website en onze advertentie via Google (Googleadd).

Met de protestantse diaconie van Haarlem zijn wij in gesprek geweest over onze werkplek die gehuurd wordt van de diaconie, over toekomstplannen en ondersteuning door de diaconie. Het is fijn om goed op de hoogte te zijn van elkaars plannen en behoeften.

De nieuwe regels rond de privacywetgeving (AVG) vroegen ook de nodige tijd en aandacht.

De vernieuwing van het team vraagt natuurlijk veel van cliënten en medewerkers. Het maakt ons ook weer bewust van wie we zijn, wat we doen en waaruit we doen wat we doen. Dat geeft goede gesprekken en helderheid.

Het team bestond in 2018 uit vier personen:

Counselor Judith van der Werf - zij heeft een uitgebreide pastorale praktijk en doet met Marjoleine de begeleiding van de verdiepende Kom op verhaaldagen (pg. 11). Dit jaar vroegen ook belangrijke inhoudelijke bijdragen aan onze studiedagen (zie pg. 16) veel van haar tijd.

Counselor Marjoleine Vosselman - zij voerde pastorale, zingevende gesprekken en was actief in de voorbereiding en inhoud van de studiemiddagen. Ook doet zij samen met Judith organisatie en begeleiding van de Kom op verhaaldagen.

Marjoleine houdt zich verder bezig met het ouderenproject (pg. 21) en het blog voor de VPSG (pg. 22).

(Marjoleine besloot in 2019 te stoppen met haar werk voor de VPSG, o.a. vanwege de lange reistijd. Bij het uitkomen van dit jaarverslag is er al weer een nieuwe collega aan het werk: Mirjam Visser-Fuchs.)

Lianne Cluistra - zij is theologe en werkzaam geweest in een verpleeghuis als predikant-geestelijk verzorger. Ze is nog bezig aan een studie docent godsdienst/levensbeschouwing op de middelbare school. Ook is ze bij de SMPR betrokken als vertrouwenspersoon. Lianne heeft een handigheid met de computer en de sociale media die we in ons midden nog niet hebben gehad en we hopen via haar kundigheid meer mensen te kunnen bereiken. Lianne blijft de digitale nieuwsbrieven met informatie over seksueel misbruik en godsdienst verzorgen, werkt met Fieke Klaver samen aan project Traditie, Gender en Seksualiteit, en gaat nieuwe projecten opzetten of ondersteunen. We zijn erg blij met deze nieuwe, jonge ster.

Gezien van der Leest – zij coördineert het team, is de schakel van bestuur naar team en omgekeerd en doet de organisatie en uitvoering van de projecten van *(on)breekbaar* (pg. 12). Fondswerving hoort ook in haar takenpakket.

Judith, Marjoleine en Lianne werken ieder 12 uur en Gezien 16 uur per week. In totaal is dat 1,3 FTE (Full time eenheid).

Deskundigheidsbevordering

Trauma laat sporen na, niet alleen in je geest, je zelfbeeld, relaties, je spiritualiteit, maar ook in je lijf. De komende tijd willen we in ons werk meer ruimte maken voor lichamelijkeheid en lijfwerk. Luisteren naar het verhaal dat je lichaam te vertellen heeft. Een nieuwe relatie opbouwen met je lijf, een relatie waarin aandacht en zorgvuldigheid, zachtheid en geduld aanwezig zijn. Aandacht hebben voor de moeite en de schade die er zijn maar ook durven openstaan voor een nieuw spoor, een nieuwe start met jezelf. Staan in de moeite en daarnaast ontdekken dat er meer mogelijk is.

We proberen waar mogelijk toch ook tijd te vinden om ons te laten scholen en onze kennis op te frissen of ons te verdiepen in de nieuwe sporen. Ook zijn deze momenten altijd een goede gelegenheid om te netwerken.

* Bij de GGD Amsterdam volgde Judith van der Werf op 22 mei een lezing en workshop over 'PTSS en walging', gegeven door Janetta Bos van Stichting Centrum '45. Janetta gaf aan dat gevoelens van walging, meer nog dan angst en depressie, bijdragen aan het ontstaan van een PTSS na een ingrijpend gebeuren. Het is dus zaak om daar oog voor te hebben en er aandacht aan te geven. Maar omdat walging zo'n on-aangename emotie is zijn mensen eerder geneigd walging als emotie uit de weg te gaan. Je distantieert je of je bent voortdurend bezig jezelf te reinigen van de besmetting die je is aangedaan. Janetta demonstreerde hoe gevoelens van walging een ingang kunnen zijn om tot een ander beeld te komen van jezelf en van je lichaam.

* Om het lichaamsbewuste kijken en werken meer te integreren in het werk deed Judith van der Werf mee aan een driedaagse over geschonden en gezonde seksualiteit bij Interakt in Tiel. Een verken-

ningstocht in het landschap van vrouwelijke seksualiteit, samen met een kleine groep van hulpverleners en ervaringsdeskundigen. 'Welke boodschappen, beelden en welke ervaringen draag ik mee? Wat staat in de weg om te groeien, te helen en meer van mijzelf te worden? Waar sta ik nu, wat is voor mij wezenlijk in seksualiteit? Met resonans-oefeningen, kleine opstellingen, beeldmateriaal etc. werkte ieder aan haar eigen proces en kreeg tegelijk materiaal aangereikt om met anderen te werken. Een rijke ervaring.

* Marjoleine Vosselman volgde aan de VU de postdoctorale nascholingscursus geestelijke zorg en trauma door prof. dr. Ruard Ganzevoort. Niet alleen vond zij hier een belangrijke theoretische verdieping over de impact van seksueel trauma op de levensloop, zowel vanuit een psychologisch als een theologisch perspectief; de cursus bood ook concrete handreikingen voor de praktijk van counseling.

* Lianne en Gezien gingen naar een cursus over fondsenwerving voor non-profit organisaties, georganiseerd door de Vrijwilligerscentrale.

* Gezien bezocht een studiemiddag van de GGD Amsterdam over trauma sensitieve yoga als aanbod voor mensen met ervaring met seksueel misbruik.

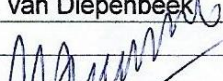
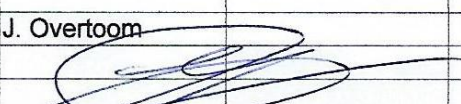
In de teambijeenkomsten moet altijd veel gedaan worden; we beginnen altijd met een gesprek hoe het met ons is. Er gebeurt veel in ons werk en onze levens en we vinden het belangrijk om elkaar te steunen. Verder kijken we terug op voorbije activiteiten en geven feedback, bespreken de op handen zijnde afspraken en projecten en verdelen de taken. We proberen ook wat tijd over te houden om onszelf te verdiepen en nodigen collega's/deskundigen uit op de koffie of thee om met elkaar van gedachten te wisselen. Zo spraken we Elleke Boot en Irene van Ooijen over trainingen aan pastores en hulpverleners over seksueel misbruik en zingeving, Annet Spielberg (Buro Spielberg) en Hanna van der Horst (TEAR) over geloof en misbruik en Agnes Domanska over begeleiding bij grote veranderingen in het leven.

De VPSG is ook actief op de Nieuwe Groenmarkt en levert bijdragen aan het wekelijkse middaggebed en maandelijkse vredesgebed voor stad en wereld, samen met Stem in de Stad en de Groenmarkt-parochie.

5. Financiën

Resultaten 2018, begroting 2019 en balans

Inkomsten	2018	2018	2019
	begroting	werkelijk	begroting
Kerk- en geloofsgemeenschappen	16.800,00	26.815,98	28.000,00
Fondsen/instellingen	25.000,00	15.500,00	21.500,00
Donateurs/incidentele giften	10.000,00	13.586,00	22.000,00
Bijdragen pastoranten	1.700,00	1.358,50	1.500,00
Rente			
Sponsoractiviteiten/Verkoop materiaal		67,45	
Project 1: Onbreekbaar	8.000,00		
Onbreekbaar 3 daagse		1.280,00	7.500,00
Onbreekbaar kistje			
Project het houdt niet op: HULP	6.000,00	5.974,00	6.000,00
Project het houdt niet op: KENNIS	1.500,00	1.500,00	1.500,00
Project Hulpschriften			18.500,00
Project Stem Vinden			3.000,00
Project Godsbeelden			5.000,00
Project: Seksualiteit en Traditie			
TOTAAL	69.000,00	66.081,93	114.500,00
Uitgaven	2018	2018	2019
	begroting		
Salaris medewerkers 1,30 FTE	20.000,00	48.058,12	50.000,00
Nota's Counselors	15.000,00		
Scholing/supervisie		1.450,00	
Reiskosten	3.500,00	3.903,20	3.000,00
Huur/Huisvestingskosten	7.000,00	9.255,11	12.000,00
Organisatiekosten	2.500,00	1.609,47	2.000,00
Bestuurskosten	1.000,00	816,20	1.000,00
Computers/ICT	1.000,00	6.935,78	3.500,00
Onvoorzien/overige kosten			
PR-nieuwsbrieven-jaarverslag	1.500,00	1.034,45	1.500,00
Project 1: Onbreekbaar	8.000,00		
Onbreekbaar 3 daagse		5.869,27	7.500,00
Onbreekbaar kistje		2.051,01	
Project het houdt niet op: HULP	6.000,00	7.388,98	6.000,00
Project het houdt niet op: KENNIS	1.500,00	1.910,30	1.500,00
Project het houdt niet op: VIEREN EN GROEI	1.000,00		
Project Hulpschriften			18.500,00
Project Stem Vinden			3.000,00
Project Godsbeelden			5.000,00
Project: Seksualiteit en Traditie	1.000,00		
TOTAAL	69.000,00	90.281,89	114.500,00
Saldo positief			
Saldo negatief	0,00	-24.199,96	0,00

Stichting VPSG		BALANS PER 31 DECEMBER 2018	
		31-12-18	31-12-17
ACTIVA			
Inventaris			0,00
Geldmiddelen		136.375,51	65.911,27
Te ontvangen posten		3.075,00	252,76
Te vorderen kruisposten			67,94
Vooruitbetaalde kosten		1.000,00	350,00
Totaal activa		140.450,51	66.581,97
PASSIVA			
Nog te betalen posten		1.990,63	4.915,37
Reserve vakantiegelden		2.099,67	618,52
Vooruitontvangen posten		7.800,00	
Saldo projecten			
Onbreekbaar			2.055,26
HHNO HULP			0,00
HHNO KENNIS			0,00
HHNO VIEREN EN GROEI			0,00
Project: Seksualiteit en Traditie		1.078,03	1.215,94
Project Hulpschriften		28.500,00	
Project Stem Vinden		3.500,00	
Project Godsbeelden		5.000,00	
Voorzieningen			
Afschrijving kantoorinventaris		300,00	450,00
Voorz. Personeelsverplichtingen		50.000,00	50.000,00
Reserve verhuizing		20.000,00	
Reserve Viering 35-jarig jubileum		10.000,00	
Steunfonds		1.000,00	1.000,00
Tussentotaal passiva		131.268,33	
Algemene reserve: 2018			
Saldo 31-12-2017	6.326,88		
Toevoeging uit Voorzieningen	25.000,00		
Reserve project onbreekbaar	2.055,26		
Af: Resultaat 2018	-24.199,96		
Saldo 31-12-2018	9.182,18	9.182,18	6.326,88
Totaal passiva		140.450,51	66.581,97
De ondergetekenden W. van Diepenbeek en J. Overtoom.....			
hebben op 1 maart 2019.. de boeken en bescheiden gecontroleerd en akkoord bevonden.			
Zij verklaren dat de gepresenteerde cijfers een getrouw beeld geven van de resultaten van de Stichting VPSG over 2018 en de financiële positie per 31-12-2018			
Haarlem, 1 maart 2019			
W. van Diepenbeek		J. Overtoom	
			

Toelichting op de financiën

Het jaar 2018 was een ietwat stabiel jaar.

Zoals reeds uit de resultatenberekening blijkt zijn wij dit jaar zeer negatief geëindigd.

De drie voornaamste redenen zijn:

A: Aanscherping van de VAR-regeling door de overheid, waardoor wij een andere koers hebben gekozen en onze medewerkers in vaste dienst hebben genomen. Dat impliceerde meer sociale premies enz.

B. De verhoging van het huurbedrag van het pand naar een markt-conforme waarde.

C. Het achterblijven van de donaties via diverse fondsen. Waar wij in het verleden redelijk stabiel bleven, is de tendens nu dat de fondsen het per jaar beoordelen.

Dit baart ons natuurlijk grote zorgen, omdat wij daar toch wel heel erg afhankelijk van zijn om het goede werk van VPSG uit te kunnen blijven voeren.

Uiteraard zijn wij zeer dankbaar voor alle bijdragen die wij wel hebben ontvangen.

Wij voelden ons dankbaar en gesteund door de ontvangst in de vorm van een erfenis. Zodoende konden wij het verlies daar voor een deel uit compenseren. Tevens kunnen wij nu in de lijn van de erfenis in 2019 een aantal projecten gaan opzetten.

De boeken werden gecontroleerd door een onafhankelijke kascommissie bestaande uit de heren W. van Diepenbeek en J. Overtoom. Zij controleerden de boeken en gaven hun fiat.

STICHTING VPSG

advies en ondersteuning bij vragen rond seksueel geweld, godsdienst en zingeving

Bestuur

Drs. Fieke Klaver, voorzitter, Vijfhuizen

Marijke Beelen-Christophe, penningmeester en boekhouder,
Haarlem

Drs. Ranfar Kouwijzer, Haarlem

Willemien Ruygrok, Haarlem

Medewerksters

Lianne Cluistra, projecten en social media

Gezien van der Leest, coördinator

Marjoleine Vosselman, pastoraal counselor

Judith van der Werf, pastoraal counselor

Comité van aanbeveling

Dr. Anke Bisschops, supervisor en pastoraal psycholoog; expert rond het thema seksueel (kinder)misbruik in de katholieke kerk

Ds. Karin van den Broeke, predikante en voorzitter van het Nederlands Bijbelgenootschap

Prof. dr. Ruard Ganzevoort, hoogleraar Praktische Theologie en senator voor Groen Links in de Eerste Kamer

Mr. J.J.M. (Judith) Uitermark, rechter in de rechtbank Noord-Holland

Mr. Bernt Schneiders, voormalig burgemeester van Haarlem

Stichting VPSG

advies en ondersteuning bij vragen rond seksueel geweld,
godsdienst en zingeving

Adres: Nieuwe Groenmarkt 8, 2011 TW Haarlem

Telefoon: 023-5328222

Aanwezig op dinsdag en woensdag van 10.00 uur tot 16.00
uur

e-mail: info@vpsg.nl

webpagina: www.vpsg.nl

Bank: NL81 TRIO 0212 2657 17

